

Koncepcja działalności Katowice Miasto Ogrodów – Instytucji Kultury im. Krystyny Bochenek na lata 2020 – 2027

Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek przyjęła model instytucji otwartej. Jako taka stawia sobie za cel pełnienie funkcji zwornika pomiędzy środowiskami twórczymi, aktywistami miejskimi i organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze kultury, odbiorcami dóbr kultury i środowiskiem międzynarodowym. Wykorzystując potencjał wszystkich wymienionych podmiotów, angażując ich w działanie na rzecz życia kulturalnego miasta, kierując się zasadą partycypacji i subsydiarności, rozumianej tutaj jako realizowanie przedsięwzięć i spełnianie potrzeb na poziomie możliwie najbliższym ich odbiorcom, instytucja Katowice Miasto Ogrodów od swojej transformacji w 2016 roku, osiągnęła status wiodącego podmiotu realizującego miejską politykę kulturalną. I to zarówno na poziomie miejskim, jak i regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

W perspektywie lat 2020 – 2027 najważniejszym obszarem aktywności instytucji będzie, jak dotychczas, kultura muzyczna. Wynika to bezpośrednio z członkostwa Katowic – od grudnia 2015 roku – w Sieci Miast Kreatywnych UNESCO w dziedzinie muzyki. Wejście Katowic do Sieci stanowi niewątpliwy sukces miasta i odpowiedzialnej za ten proces instytucji Katowice Miasto Ogrodów. Lata 2020 – 2027 stanowią istotny okres z punktu widzenia członkostwa w Sieci Miast Kreatywnych, które podzielone jest na czteroletnie okresy, wyznaczone przez kolejne Raporty Monitorujące składane przez miasto członkowskie. Pierwsze cztery lata obecności w Sieci przyniosły wymierne efekty związane ze wzrostem pozycji Miasta Katowice na arenie międzynarodowej.

Organizacja i współorganizacja w Katowicach takich wydarzeń, jak World Music Expo WOMEX w 2017 roku czy Dorocznego Zjazdu Miast Kreatywnych UNESCO w Katowicach i Krakowie w 2018 roku, w połączeniu z aktywnością projektową na polu międzynarodowym, uczyniły z Miasta Katowice jeden z czołowych ośrodków muzycznych w skali Europy.

Moim celem będzie zachowanie i umocnienie tej pozycji, a także zacieśnienie współpracy z wybranymi partnerami w ramach Sieci Miast Kreatywnych UNESCO. Szczególny nacisk pragnę położyć na kooperację z ośrodkami wyróżniającymi się innowacyjnością w dziedzinie w realizacji polityki kulturalnej – szczególnie w zakresie edukacji muzycznej i synergii pomiędzy komplementarnymi sektorami kreatywnymi – oraz przodującymi pod względem wdrażania rozwiązań z wykorzystaniem nowych technologii. Widzę wśród nich takie miasta, jak Saint-Etienne we Francji (Miasto Designu), bliskie nam kulturowo Brno w Republice Czeskiej czy związane z Katowicami oficjalnym porozumieniem o współpracy Daegu w Korei Południowej.

Instytucja będzie kontynuowała aktywną działalność na forum międzynarodowym, angażując się w przedsięwzięcia, dla których platformą będą inne, ważne sieci międzynarodowe. Do szczególnie perspektywicznych zaliczam European Jazz Network (Europejską Sieć Jazzową) oraz European Forum of Worldwide Music Festival (Europejskie Forum Światowych Festiwalu Muzycznych). Instytucja zamierza także rozbudowywać partnerstwa i wypracowywać wspólne działania z tak istotnymi partnerami, jak inJazz, Novara Jazz Festival, Jazz Migration/Nordic Comets czy Tallin Music Week. Głównym partnerem dla tych podmiotów będzie flagowe wydarzenie instytucji – Katowice JazzArt Festival.

Rozbudowywane relacje z przedstawicielstwami i agendami kulturalnymi licznych państw europejskich i pozaeuropejskich pozwolą instytucji rozszerzyć swoją ofertę oraz zwiększyć środki zewnętrzne przeznaczone na działalność kulturalną. Instytucja nawiązała już relacje z takimi podmiotami, jak Wallonie-Bruxelles Musiques, Jazz Denmark, Music Norway, Instytut Francuski, Acción Cultural Española i przedstawicielstwami m.in. Hiszpanii, Belgii, Słowenii, Izraela, Indii czy Gruzji.

Rozwijając współpracę międzynarodową, stawiam sobie również za cel rozwijanie Katowice Miasto Ogrodów współpracy z najważniejszymi instytucjami kultury głównych ośrodków kulturalnych w kraju. Już teraz wspólne, istotne projekty m.in. realizowane z Krakowskim Biurem Festiwalowym, takie jak Nagroda im. Wojciecha Kilara, wskazują główny kierunek, w jakim będą podążać współdziałania z pozostałymi, polskimi Miastami Kreatywnymi UNESCO – Łodzią (Miasto Filmu) czy Wrocławiem (Miastem Literatury). Wykorzystując ich komplementarność wobec (przede wszystkim muzycznego) potencjału Katowic, osiągniemy istotną wartość dodaną przy realizacji wspólnych przedsięwzięć kulturalnych.

Głównym obszarem, na którym planuję intensyfikację działań wynikających z członkostwa w Sieci Miast Kreatywnych, będzie jednak płaszczyzna lokalna. Celem Katowice Miasto Ogrodów, jako instytucji odpowiedzialnej za realizację programu członkostwa w Sieci, będzie przeniesienie prowadzonych do tej pory działań artystycznych i edukacyjnych w zakresie szeroko pojętej kultury muzycznej na kolejny poziom, aby skuteczniej osiągnąć za ich pomocą cele społeczne, takie jak zwiększenie spójności społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu grup i przyczynienie się tym samym do zrównoważonego rozwoju miasta, w zgodzie z Celami Zrównoważonego Rozwoju 2030 ONZ. Służyć temu będą rozbudowane projekty o charakterze partycypacyjnym i edukacyjnym. Ich celem będzie zarówno aktywne kształtowanie dotychczasowych odbiorców, jak i pozyskanie nowych.

Kluczowym z punktu widzenia tej strategii jest realizacja projektu Music School for Social Change, będącego transferem dobrej praktyki wdrażanej przez instytucję w ramach europejskiej sieci wymiany dobrych praktyk URBACT. Zakłada on wprowadzenie do wybranych szkół podstawowych dodatkowych zajęć umuzykalniających, a następnie powołanie amatorskich orkiestr uczniowskich. Poprzez aktywny kontakt z muzyką wykonywaną w grupie rówieśniczej zakładamy osiągnięcie szerokich korzyści społecznych i rozwojowych, a beneficjentami programu będzie docelowo jak najszersza grupa katowickich uczniów. Biorąc pod uwagę muzyczne tradycje regionu, założenia programu obejmują stworzenie dziecięcych i młodzieżowych orkiestr dętych. Projekt przyczyni się do lepszej socjalizacji uczniów oraz zwiększy spójność w obrębie grup rówieśniczych. Będzie także wkładem w rozwój kultury muzycznej młodego pokolenia mieszkańców Katowic.

Wychodząc z założenia, że kultura, w tym muzyka, ma niebagatelną siłę oddziaływania społecznego, zamierzam również rozwijać projekty muzyczne służące niwelowaniu nierówności, w tym dyskryminacji na tle płci. Kierując się ideą równości płci (wyrażoną jako 5. Cel Zrównoważonego Rozwoju) będziemy kontynuować współpracę z inicjatywą Keychange – międzynarodową platformą skupiającą festiwale muzyczne dążące do osiągnięcia parytetu płci w swoich programach. Miejscem realizacji tych założeń jest Katowice JazzArt Festival, będący obecnie pierwszym polskim festiwalem muzycznym, który podjął to zobowiązanie. Podobne kryteria będą stosowane przy tworzeniu programów innych wydarzeń, których organizatorem jest instytucja, w tym na przykład Festiwalu Muzyki Świata Ogrody Dźwięków.

Inną formą zapobiegania dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu będą działania kulturalne skierowane do osób starszych. Wraz z nieuchronnym starzeniem się społeczeństwa, na jakie wskazują prognozy demograficzne, kwestia odpowiedniej polityki względem seniorów powinna stać się jednym z priorytetów instytucji kultury, która pragnie odpowiadać na realne potrzeby odbiorców. Dlatego też dotychczasowe projekty skierowane do seniorów, takie jak Akademia Doświadczenia czy cykl koncertów, będą sukcesywnie wzbogacane i urozmaicane. Szczególnym celem będzie działanie na rzecz aktywnego uczestnictwa seniorów w kulturze, w tym w muzyce. Największe nadzieje z tym związane pokładam w rozszerzeniu o działania dedykowane osobom dorosłym i seniorom nowatorskiego projektu edukacyjnego Muzykodrom. Właściwe będzie także wyprowadzenie działań poza instytucję i dotarcie z ofertą m.in. do miejsc pobytu seniorów, takich jak domy spokojnej starości czy ośrodki opiekuńcze lub ośrodki pobytu dziennego. Zaangażowanie przebywających tam seniorów w proste aktywności muzyczne będzie miało wymierne efekty terapeutyczne i wyraźnie przyczyni się do poprawy jakości życia.

Definiując obszary działalności instytucji w latach 2020 – 2027, zamierzam wzmocnić wysiłki służące ożywieniu kulturalnemu katowickich dzielnic. Wychodzę z założenia, iż silne swoją tożsamością dzielnice stanowią o różnorodności i bogactwie kulturalnym Katowic. Mieszkańcy oczekują, iż atrakcyjna oferta kulturalna będzie dostępna również w ich najbliższym otoczeniu. Sieć miejskich domów kultury pozwala w dużej mierze spełnić te oczekiwania. Jednak wraz ze wzrostem potrzeb kulturalnych mieszkańców, oferta działań

dzielnicowych powinna zostać wzmocniona. Katowice Miasto Ogrodów, dysponując szerokimi kompetencjami w zakresie tworzenia innowacyjnych działań, stworzy kompleksowy zestaw wydarzeń obejmujących różnorodne dziedziny sztuki oraz inspirujące mieszkańców do aktywności. Program Kultura dzielnicowa realizowany będzie we współpracy z domami kultury oraz w partnerstwie z różnorodnymi podmiotami działającymi na polu kultury, w tym Radami Jednostek Pomocniczych czy organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze kultury i realizującymi swój program na terenie katowickich dzielnic. Synergia wszystkich tych podmiotów pozwoli osiągnąć lepsze rezultaty, których miernikiem powinna być satysfakcja mieszkańców dzielnicy z oferty kulturalnej dostępnej w ich najbliższym otoczeniu.

Odnosząc się do idei miasta, jako systemu, na który składają się również liczni gracze nieinstytucjonalni i doceniając ich kreatywność i potencjał w działaniu dla dobra miasta, zamierzam kontynuować skuteczne programy służące kooperacji publiczno-prywatnej przy organizacji cennych działań kulturalnych i społecznych. Mam tutaj szczególnie na myśli program wsparcia dla organizacji pozarządowych Mikrogranty, program współpracy przy realizacji zamierzeń z zakresu szeroko pojętej muzyki Muzykogranty czy dedykowane teatrom nieinstytucjonalnym z Katowic Teatroganty. Środki rozdysponowane w ramach tych projektów przyczyniają się w znacznym stopniu do ożywienia kulturalnego i społecznego miasta, wspierają jego społeczną rewitalizację i pobudzają do aktywności sektor pozarządowy, przyczyniając się do wzrostu społeczeństwa obywatelskiego.

Istotnym wzmocnieniem potencjału Miasta Katowice w zakresie muzyki będzie stworzenie Katowickiego Centrum Edukacji Muzycznej – Dom Kilara. Zaadoptowanie na potrzeby edukacji i promocji muzyki dawnego domu znakomitego kompozytora Wojciecha Kilara jest wyzwaniem, którego efektem powinna być placówka prowadząca innowacyjny program z wykorzystaniem najnowszej wiedzy z zakresu edukacji, wspartej przez nowoczesne rozwiązania technologiczne służące ekspozycji i promocji. Wraz z połączeniem Katowice Miasto Ogrodów z Instytucją Upowszechniania i Promocji Muzyki „Silesia”, nowa instytucja zyskała silne wsparcie merytoryczne. W oparciu o nie zbuduję koherentny i atrakcyjny program działania Katowickiego Centrum Edukacji Muzycznej – Dom Kilara, w ścisłej

współpracy z Muzeum Historii Katowic, odpowiedzialnym za upamiętnienie postaci Wojciecha Kilara.

Okres 2020 – 2022 wyznacza szereg ważnych rocznic związanych z XX-wieczną historią Katowic i Górnego Śląska. Przypadające na te lata, kolejne rocznice związane z walką o przynależność regionu do odrodzonego Państwa Polskiego, zakończone przyłączeniem w roku 1922 części regionu do II Rzeczypospolitej, wymagają specjalne oprawy. Zamierzam opracować i realizować wraz z najważniejszymi partnerami, takimi jak Śląski Urząd Marszałkowski, katowicki oddział Instytutu Pamięci Narodowej i Muzeum Historii Katowice, programu obchodów ww. rocznic. Program uwzględni aspekt edukacyjny, ale opracowany zostanie wielowątkowo i przeznaczony będzie do jak najbardziej różnorodnej grupy odbiorców.

Szczególnie cennym osiągnięciem instytucji jest umocowanie w niej zespołu Medialabu Katowice, będącego innowacyjnym laboratorium służącym synergii nowych technologii, działań badawczych i aktywności kulturalnej. W kolejnych latach działania Medialabu Katowice oparte będą na trzech filarach – edukacji medialnej, badaniach z wykorzystaniem dużych zbiorów danych i popularyzacji wiedzy na temat miasta. Medialab będzie wspierać młodych twórców oraz przygotowywać mieszkańców do rewolucji technologicznej, dostarczając im kompetencji medialnych oraz narzędzi do poznawania i opisywania usieciowionej rzeczywistości. Zamierza prowadzić działania badawcze dotyczące miasta z wykorzystaniem analizy i wizualizacji dużych zbiorów danych, a także popularyzować wiedzę na temat historii oraz procesu transformacji Katowic, stosując nowatorskie sposoby opowiadania historii i budowania narracji za pomocą wystaw, publikacji i narzędzi online. Powyższe działania prowadzone będą we współpracy z partnerami z regionu oraz innych części kraju. Ponadto Medialab będzie rozbudowywał i wzmacniał swoją sieć kontaktów międzynarodowych, w szczególności z najbliższymi partnerami z krajów Europy Centralnej. W 2021 roku interdyscyplinarny zespół Medialabu zaprezentuje wystawę na temat transformacji miasta zapoczątkowanej 10 lat temu podczas starań Katowic o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Dzięki wizualizacjom danych będzie można prześledzić najważniejsze wydarzenia i inwestycje – w kontekście przemian gospodarczych, przestrzennych i komunikacyjnych – oraz zrozumieć największe wyzwania stojące przed

Katowicami w kolejnej dekadzie. Doświadczenia Medialabu Katowice w dziedzinie badań odbiorców kultury (realizowane pod hasłem Kultura w danych w ramach projektu Shared Cities), a także nadzorowana przez ten podmiot analiza życia kulturalnego wybranych dzielnic Katowic (Kultura w dzielnicach) zostaną wykorzystywane przy planowaniu aktywności Katowice Miasto Ogrodów w kolejnych okresach działalności. Wykorzystując narzędzia analityczne wypracowane przez zespół Medialabu zamierzam prowadzić regularne rozpoznanie potrzeb mieszkańców Miasta Katowice oraz odbiorców naszego programu spoza miasta. Badania takie, ściśle skorelowane z aspektami społecznymi i ekonomicznymi życia w mieście, postrzegam jako niezbędny element kreowania programu nowoczesnej instytucji kultury, kreującej kierunki i trendy, ale równocześnie odpowiadającej na współczesne wyzwania.

Instytucja kontynuować będzie realizację najważniejszych wydarzeń, o długoletnim dorobku, spoza obszaru muzyki. Zaliczam do nich m.in. – Festiwal Sztuki Reżyserskiej „Interpretacje”, Rundę Teatralną adresowaną do scen pozainstytucjonalnych, Festiwal Ars Independent (którego formuła ewoluuje od prezentacji kina artystycznego w kierunku szeroko pojętej sztuki audiowizualnej) oraz Ogólnopolskie Dyktando i konkurs Ambasador Polszczyzny. Ponadto kontynuowana będzie działalność wystawiennicza w czterech galeriach Miasta Ogrodów, wraz z towarzyszącymi aktywnościami edukacyjnymi (jak projekt Future Artist) i środowiskowymi (jak zainaugurowana przed kilku laty Noc Galerii).

Różnorodność działań prowadzonych przez instytucję, szczególnie w perspektywie rozszerzenia programu o projekty IPIUM „Silesia”, planów związanych z nowymi projektami, otwarciem się i intensyfikacją działalności angażującej nowe grupy odbiorców czy też planowanym stworzeniem Katowickiego Centrum Edukacji Muzycznej – Dom Kilara, wymagać będzie rozszerzenia dotychczasowej działalności promocyjnej i informacyjnej instytucji. Dywersyfikacja kierunków i metod komunikacji będzie niezbędnym elementem sukcesu wizerunkowego instytucji, w związku z odmiennością potrzeb i umiejętności komunikacyjnych różnych grup odbiorców. Dlatego też, nie rezygnując z tradycyjnych kanałów komunikacji, instytucja podejmie wyzwania związane z nowymi trendami w dziedzinie mediów społecznych i nowatorskimi formami rozpowszechniania informacji.

Pierwsze cztery lata działania Katowice Miasto Ogrodów w nowej siedzibie pozwoliło otworzyć się na nową publiczność i pozyskać ją do odmiennej oferty. W kolejnych latach konieczne jest utrwalenie w świadomości odbiorców kultury miasta i regionu wizerunku Miasta Ogrodów jako przestrzeni dedykowanej przede wszystkim różnorodnej muzyce, a także wielofunkcyjnego ośrodka kultury służącego rozwojowi osobistemu i rozwijaniu szeregu kompetencji. Niezbędna do tego będzie skierowana do precyzyjnie określanych grup odbiorców kampania informacyjno-promocyjna z wykorzystaniem szerokiego zestawu narzędzi. Kampania będzie częścią szerszej strategii informacyjnej, utrwalającej odbiór Miasta Ogrodów jako instytucji otwartej, innowacyjnej i zaspokajającej różnorodne potrzeby. Dla jej skutecznego rozpowszechniania instytucja będzie także podtrzymywać i rozwijać relacje z mediami, budując wzajemne relacje oraz wchodząc w partnerstwa i kooperacje, które służyć będą dalszemu wzmocnieniu w świadomości mieszkańców miasta, regionu, a także Polski, pozytywnego wizerunku instytucji, który to wizerunek oddziałuje również korzystnie na postrzeganie Katowic jako miasta prowadzącego dojrzałą i skuteczną politykę kulturalną.

Warunkiem koniecznym realizacji wszystkich zamierzeń jest stabilna sytuacja finansowa instytucji. Moim celem będzie zwiększenie udziału w budżecie instytucji środków zewnętrznych – zarówno poprzez zwiększenie przychodów, jak i pozyskiwanie dofinansowań na projekty i przedsięwzięcia, zarówno ze źródeł krajowych, jak i zagranicznych. Aby osiągnąć ten cel, powołam zadaniową grupę roboczą skoncentrowaną na zdobywaniu informacji, monitorowaniu konkursów grantowych i mechanizmów dofinansowania przedsięwzięć kulturalnych, a także kreowaniu ofert dla potencjalnych sponsorów. Planuję także rozszerzenie działań instytucji o projekty impresaryjne – w zakresie muzyki i teatru – których realizacja zwiększy poziom przychodów z działalności kulturalnej.

Dokonom zmiany struktury organizacyjnej poprzez podział dotychczasowego działu merytorycznego na trzy niezależne działy – merytoryczny, sztuk wizualnych oraz edukacji muzycznej (oparty przede wszystkim o zaplecze personalne dotychczasowej IPIUM „Silesia” i czerpiące z wypracowanego wcześniej programu i form działań). Dotychczas działalność merytoryczna skupiona była w jednym dziale, wymagając od pracowników, a przede wszystkim od kierownictwa rozległej znajomości projektów. Wyodrębnienie mniejszych działów pozwoli kierownikom skupić się na tematyce, którą znają najlepiej, co powinno

skutkować poprawą jakości realizowanych zadań i lepszym zarządzaniem pracą podległych pracowników. Wprowadzenie drugiego zastępcy dyrektora umożliwi bardziej efektywny podział obowiązków w zespole zarządzającym i zwiększy skuteczność nadzoru nad blokami projektów realizowanych w działach, wyodrębnionych w nowej strukturze Miasta Ogrodów. Będą dążył do bardziej efektywnego wykorzystania pracowników zgodnie z ich indywidualnymi preferencjami, kompetencjami i doświadczeniem. W związku ze wzrostem liczby pracowników, wynikającym z połączenia instytucji, możliwa stanie się rezygnacja z niektórych usług zewnętrznych, dzięki określeniu nowych zakresów czynności (obejmujących, po odpowiednim przeszkoleniu pracownika, m.in. archiwum instytucji).

Zamierzam wprowadzić elektroniczny obieg dokumentów, co spowoduje przyspieszenie prowadzenia spraw, ułatwi monitorowanie ich przebiegu, zabezpieczy realizację zadań nawet w czasie nieobecności pracownika odpowiedzialnego, ograniczy ilość czynności niezbędnych do wykonania przed przekazaniem dokumentów do archiwum, a także zagwarantuje prawidłowe stosowanie instrukcji kancelaryjnej i archiwalnej. W pierwszym półroczu 2020 roku zostanie ponadto wprowadzony program do zarządzania projektami – oparty o wewnętrzne procedury – umożliwiający bardziej szczegółowe i precyzyjne planowanie projektów oraz ich bieżące monitorowanie. Program będzie powiązany ze składaniem wniosków o zmianę w planie finansowym oraz zintegrowany z systemem udzielania zamówień publicznych. Tym samym zwiększona zostanie kontrola wydatków planowanych i zrealizowanych oraz bieżącego stanu budżetu projektu, a także bardziej efektywnie i przejrzystej dokonywane będą przesunięcia pieniędzy między projektami, w konsekwencji program stanie się ważnym instrumentem wewnętrznej kontroli finansów instytucji.

Planuję wprowadzenie zmian w regulacjach dotyczących udzielania zamówień publicznych, w celu dostosowania regulaminu do aktualnej sytuacji finansowej oraz do nowej struktury organizacyjnej, i usprawnienie obiegu dokumentów dotyczących udzielenia zamówienia poniżej 30 tys. euro. Będę stosował – dla zwiększenia przejrzystości działania – stosował zasadę powoływania zmiennych składów komisji inwentaryzacyjnej i przetargowej.

Wzmocnię instrumenty kontroli zarządczej, zlecając bieżące kontrole wewnętrzne różnych aspektów działalności oraz poprawię – poprzez formowanie nieformalnych zespołów –

możliwość wczesnej identyfikacji i lepszego rozwiązywania problemów związanych z realizacją działań statutowych.

Zamierzam dokonywać stałej weryfikacji realizowanych projektów pod kątem ich wartości merytorycznej oraz wysokości budżetu, w celu dostosowania programu instytucji do warunków finansowych, a także zabezpieczając wkłady własne pozwalające aplikować o środki zewnętrzne, w tym europejskie.

Za konieczne uważam poszerzenie kompetencji zespołu, poprzez atrakcyjne – i dostosowane do zmian na rynku kultury – szkolenia, udział w konferencjach tematycznych i wymianę wiedzy z najważniejszymi ośrodkami kultury w kraju i zagranicznymi partnerami projektów.

Piotr Zaczkowski
Dyrektor
Katowice Miasto Ogrodów
– Instytucji Kultury im. Krystyny Bochenek